

Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling

1. Onderwerp

Onder **Huiselijk geweld** verstaan wij binnen Peuterspeelzaal de Krentebloesem:

(Dreigen met) geweld, op enigerlei locatie, door iemand uit de huiselijke kring. Waarbij onder geweld wordt verstaan: de fysieke, seksuele of psychische aantasting van de persoonlijke integriteit van het slachtoffer. (Daaronder ook begrepen oudermishandeling, eengerelateerd geweld en vrouwelijke genitale verminking (meisjesbesnijdenis).

Tot de huiselijke kring van het slachtoffer behoren: (ex)partners, gezinsleden, familieleden en huisgenoten.

Onder **Kindermishandeling** verstaan wij binnen Peuterspeelzaal de Krentebloesem:

Iedere vorm van een voor een minderjarige bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard. Die de ouders (of andere personen ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat) actief of passief opdringen. Hierdoor wordt ernstige schade berokkend, of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek of psychisch letsel (daaronder ook begrepen eengerelateerd geweld en vrouwelijke genitale verminking).

2. Doelstelling

Peuterspeelzaal de Krentebloesem tracht de veiligheid van de kinderen zoveel mogelijk te waarborgen. Indien er sprake is van vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling, wordt adequaat gehandeld door de groepsleidsters,houder, tevens leidinggevende en aandachtsfunctionaris.

3. Toepassing

De meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling wordt toegepast op het moment dat er sprake is van vermoeden van huiselijk geweld en/of kindermishandeling.

4. Verantwoordelijkheden

De groepsleiding en houder is verantwoordelijk voor het attent zijn op signalen die kunnen duiden op huiselijk geweld of kindermishandeling. Mede is de groepsleiding en houder verantwoordelijk voor het effectief reageren op deze signalen.

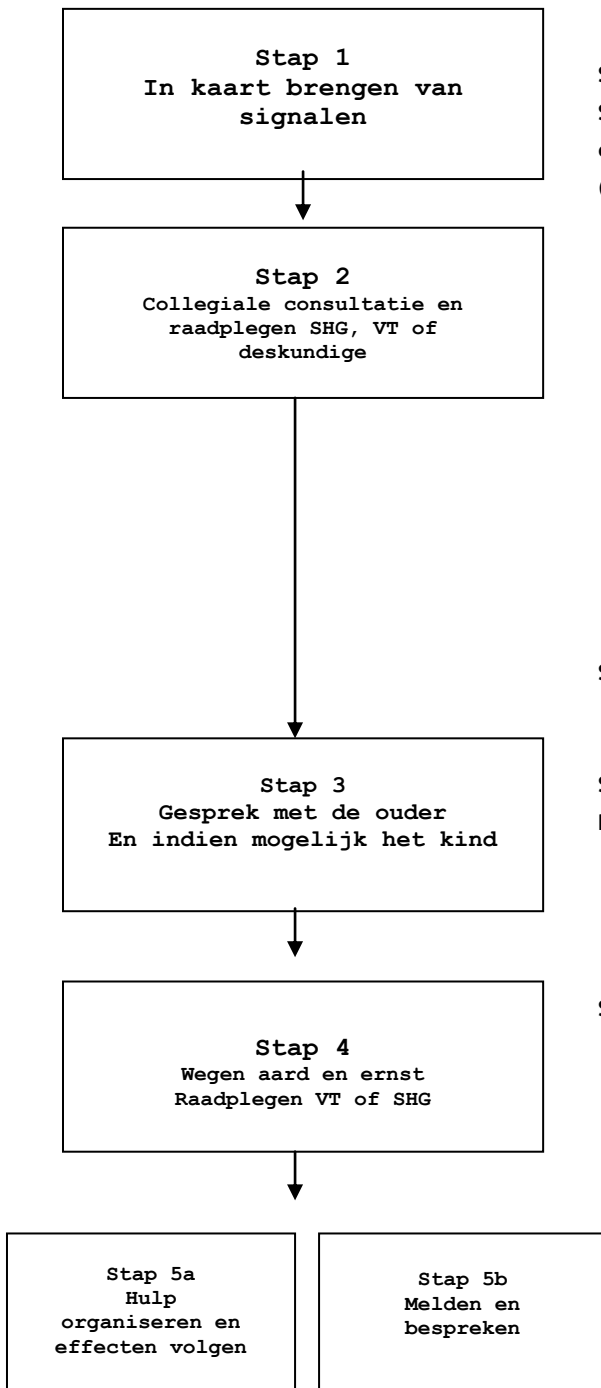
De houder/aandachtsfunctionaris KIMI (kindermishandeling) is verantwoordelijk voor het ondersteunen van de groepsleiding in het uitstippelen en doorlopen van het stappenplan.

Peuterspeelzaal de Krentebloesem is verantwoordelijk voor een goede kwaliteit van de dienstverlening aan haar kinderen en helemaal aan haar kinderen die (vermoedelijk) te maken hebben met huiselijk geweld of kindermishandeling.

5. Bijlagen

- I. Sociale kaart
- II. Signalenlijst 2-4 jarigen
- III. Signalenlijst
- IV. Observatielijst
- V. Observatielijst
- VI. Gespreksverslag3. Gesprek met de ouder
- VII. Toestemmingsformulier informatieoverdracht
- VIII. Oudergesprek melding AMK
- IX. Vastgestelde verantwoordelijkheden
- X. Overeenkomst ter gebruik van de meldcode

6. Route bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling

Stap 1: In kaart brengen van signalen

(Groepsleiding - GL)

- Observeer
- Overleg met collega's
- Onderzoek naar onderbouwing
- Gesprek met ouders: delen van de zorg

Stap 2: Collegiale consultatie en raadplegen Veilig Thuis (VT), SHG (steunpunt huiselijk geweld en Kindermishandeling of een deskundige op het gebied van letselduiding.

(Aandachtsfunctionaris KIMI- AdF KIMI)

- Consulteer interne en externe collega's tijdens:
 - groepsbespreking
 - teamvergadering
 - kindbespreking
 - Centrum voor Jeugd en Gezin
 - zorgadviesteam (ZAT)
- Bilateraal overleg met jeugdarts of jeugdverpleegkundige
- Consulteer ook Veilig Thuis of SHG of deskundige op het gebied van letselduiding.
- Uitkomsten consultaties bespreken met ouders
- registreer

Stap 3: Gesprek met de ouder (AdF KIMI)

- Gesprek met de ouder: delen van de zorg
- registreer

Stap 4: Weeg de aard en de ernst van het huiselijk geweld of de kindermishandeling (AdF KIMI)

- Weeg risico, aard en ernst van de kindermishandeling of huiselijk geweld.
- Vraag het VT hierover een oordeel te geven.
- registreer

Stap 5a: Hulp organiseren en effecten volgen (AdF KIMI)

- Bespreek uw zorgen met de ouder
- Organiseer hulp door ouder en kind door te verwijzen naar Bureau Jeugdzorg
- Monitor of ouder en kind hulp krijgen
- Volg het kind
- Registreer

Of: Stap 5b: Melden en bespreken met de ouder (AdF KIMI)

- Bespreek met de ouder uw voorgenomen melding
- Meld het vermoeden bij Veilig Thuis
- Sluit bij de melding aan bij feiten en gebeurtenissen.
- Overlegt met Veilig Thuis over acties na de melding
- Monitor of ouders en kind hulp krijgen
- Volgt het kind
- registreert

6.1 Stappenplan bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling

Op het moment dat de groepsleiding een vermoeden heeft van huiselijk geweld en/of kindermishandeling, informeert de groepsleiding de houder/aandachtsfunctionaris KIMI. Dit kan voordat er eerst is overlegd met de andere groepsleiding of na overleg met andere groepsleiding. De houder/aandachtsfunctionaris KIMI biedt ondersteuning daar waar de groepsleiding dit nodig acht in het doorlopen van de stappen.

De groepsleiding en de houder/aandachtsfunctionaris KIMI maken gezamenlijk een tijdsplan, voor het doorlopen van elke stap, dit is afhankelijk van de ernst van het vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling en hoe vaak het kind op De Krentebloesem komt spelen.

6.1.1 Stap 1: In kaart brengen van signalen

Bij vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling brengt de groepsleiding het kind binnen het overleg van de groep zodat de mede groepsleiding kan delen bij het in kaart brengen van de signalen. Gezamenlijk kijken zij of zij het vermoeden kunnen bevestigen en/of ontkrachten.

Bij vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling brengt de groepsleiding signalen in kaart die dit vermoeden bevestigen of ontkrachten. Dit wordt door de groepsleiding vastgelegd met behulp van de signalenlijst (bijlage II). Ook de contacten met de verzorgers of ouders worden door de groepsleiding vastgelegd, evenals de stappen die worden gezet en de besluiten die worden genomen.

Bij vroegsignalering worden signalen gezien die duiden op een zorgelijke of mogelijk bedreigde ontwikkeling. Zelden zullen deze signalen direct duidelijkheid geven over de oorzaak zoals huiselijk geweld of kindermishandeling.

De groepsleiding gaat in eerste instantie uit van de signalen die worden waargenomen bij het kind of de interactie tussen ouder en kind, hierbij maakt de groepsleiding gebruik van de **signalenlijst (bijlage II)**.

In deze eerste fase gaat de groepsleiding in gesprek met de ouders tijdens de **haal- en brengmomenten**. Tijdens het uitwisselen over de activiteiten van de dag, het kind en de feitelijkheden die de groepsleiding zijn opgevallen, wordt een beeld gevormd waardoor ook met behulp van de informatie van de ouder de situatie in kaart kan worden gebracht.

Daarnaast wordt het kind in de **groep geobserveerd** en de ouder en het kind tijdens contactmomenten. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de **observatielijst (bijlage III)**. Alle signalen worden door de groepsleiding verzameld waardoor duidelijker wordt **of er zorgen zijn en welke zorgen dit zijn**.

De groepsleiding vraagt de aandachtsfunctionaris om te helpen bij het onderbouwen van de signalen en andersom.

Alle gegevens die te maken hebben met het signaleren en handelen, worden **schriftelijk vast gelegd door de groepsleiding**. Gespreksverslagen worden zoveel mogelijk door betrokkenen ondertekend. (Later bij de inspectie kinderopvang kan hierdoor verantwoording worden afgelegd indien dit wordt gevraagd).

De verslagen worden opgeslagen in het **kinddossier**, welke in een gesloten kast (met slot) of digitaal (met wachtwoord) wordt bewaard. Dit vanwege de privacygevoelige gegevens die worden verzameld.

6.1.2. Stap 2: Collegiale consultatie en zo nodig raadplegen van het SHG, Veilig Thuis of een deskundige op het gebied van letselduiding.

De groepsleiding bespreekt de signalen met de houder/aandachtsfunctionaris KIMI. De houder/aandachtsfunctionaris wordt aanbevolen om advies in te winnen bij SHG, Veilig thuis of een deskundige op het gebied van letselduiding.

Collegiale consultatie intern: Het kind op de agenda gezet om te bespreken in het algemeen werkoverleg en kan op deze manier advies worden gevraagd aan collega's binnen en buiten de groep.

Collegiale consultatie extern:

Mogelijk is een consult met de jeugdverpleegkundige, jeugdarts van het consultatiebureau of de GGD.

Tevens kan gebruik worden gemaakt van de samenwerking met het Centrum voor Jeugd en Gezin.

Consult bij SHG, Veilig thuis of deskundige op het gebied van letselduiding.

Indien de groepsleiding en/of de houder/aandachtsfunctionaris KIMI ook maar enige twijfel heeft over de oorzaak van de situatie en/of eventuele mogelijke onveiligheid bij het kind, is het raadzaam de aandachtsfunctionaris KIMI advies vragen bij het SHG, Veilig thuis of een deskundige op het gebied van letselduiding.

Het **Veilig thuis** kan een eerste weging maken of het terecht is dat de groepsleiding en/of aandachtsfunctionaris KIMI zich zorgen maakt over deze situatie en of er mogelijk sprake kan zijn van kindermishandeling of huiselijk geweld.

Het **SHG** kan betrokken worden als er zorgen zijn over huiselijk geweld waarbij ouders of meerderjarige huisgenoten betrokken zijn.

Een **deskundige op het gebied van letselduiding** kan worden ingezet ter duiding van letsel waarbij vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling speelt.

Zorgvuldig handelen vereist dat de groepsleiding en de houder/ aandachtsfunctionaris Veilig Thuis nagaan of er een advies moet worden gevraagd bij het Veilig Thuis, SHG of een deskundige op het gebied van letselduiding.

Voor het bespreken in het zorgadviesteam wordt een intakegesprek met ouder en groepsleiding en/of aandachtsfunctionaris KIMI gevoerd.

Door de ouder continu te betrekken en in overleg te treden, is de kans groter dat de ouder gemotiveerd is om de situatie te verbeteren en/of hulp te aanvaarden.

Om het kind 'open' (niet anoniem) te bespreken in het zorgadviesteam en met andere externe deskundigen is **schriftelijke toestemming van de ouder vereist**. Kijk op het inschrijfformulier of hier al toestemming voor gegeven is of vraag schriftelijk toestemming aan de verzorger.

Indien de groepsleiding/of de houder/aandachtsfunctionaris KIMI in het contact transparant en integer is, is de kans groot dat over deze zaken een open gesprek mogelijk is. In de meeste gevallen wordt toestemming door de ouder gegeven. Belangrijk dat zo'n gesprek is open de zorgen te bespreken met de ouders zonder verwijtend of beoordelend te zijn.

Ook kan de aandachtsfunctionaris KIMI advies krijgen van het Veilig thuis of het zorgadviesteam over het in gesprek gaan met de ouder.

Indien de ouder weigert, is dit een zorgelijk signaal en moet het worden meegenomen in de weging (Stap 4).

Het kind kan overigens anoniem worden besproken wanneer de ouder geen toestemming heeft gegeven, maar dit verdient niet de voorkeur vanwege de eventuele vervolgacties.

Noodsituaties

Bij signalen die wijzen op acuut en zodanig ernstig geweld dat het kind of een gezinslid onmiddellijk moet worden beschermd, kan meteen contact worden opgenomen met het Veilig Thuis. Het Veilig Thuis maakt dan een inschatting van de ernst van de situatie. Voor noodsituaties is het Veilig Thuis 24 uur per dag bereikbaar. In zeer ernstig dreigende situaties kan het Veilig Thuis een melding overdragen aan de Raad voor de Kinderbescherming. Bijvoorbeeld als een kind met verwondingen naar het ziekenhuis moet en de ouders willen het niet meegeven of weghalen uit het ziekenhuis. In een dergelijke situatie kan er heel snel een voorlopige ondertoezichtstelling worden gevraagd zodat de ouders (tijdelijk) het gezag niet hebben over hun kind.

In noodsituaties kan overigens ook contact gezocht worden met de crisisdienst van Bureau Jeugdzorg en/of de politie gevraagd worden om hulp te bieden. In de handleiding bevindt zich een algemeen overzicht van websites en adressen (zie bijlage 5) van instanties en organisaties waar de beroepskracht terecht kan voor ondersteuning en advies. In deze meldcode is een sociale kaart opgenomen die de kinderopvangorganisatie kan invullen met gegevens uit de eigen regio (zie onderdeel V).

Het is belangrijk dat de kinderopvangorganisatie alles goed registreert. Alle gegevens die te maken hebben met het signaleren en handelen dienen schriftelijk te worden vastgelegd.

6.1.3. Stap 3: Gesprek met de ouder (en indien mogelijk met het kind)

De houder/aandachtsfunctionaris KIMI bespreekt de signalen met de ouders en indien mogelijk met het kind. Ook kan ervoor gekozen worden om het gesprek door de groepsleiding te laten voeren met aanwezigheid van de houder/ aandachtsfunctionaris. Het gesprek wordt dan voorbereid met de houder/ aandachtsfunctionaris. Maak hierbij gebruik van het **gespreksverslag (bijlage IV)**.

Voor eventuele ondersteuning hierin bij het voorbereiden of het voeren van het gesprek met de ouder, kan het SHG of Veilig Thuis gevraagd worden.

De houder/aandachtsfunctionaris KIMI brengt de ouder (na overleg met anderen) op de hoogte. Informeer en wissel tijdens deze contacten continu uit over de ontwikkeling van het kind en de zorgen die u heeft. Indien een handelings- of begeleidingsplan wordt ingezet voor het kind, bespreekt de houder/aandachtsfunctionaris KIMI dit met de ouder. Bespreek ook tussentijds en na afloop de resultaten van het handelings- of begeleidingsplan.

Indien de ouder de zorgen herkent kan een begin worden gemaakt met het onderzoeken van kansen en oplossingen. Ouders moeten vaak eerst gemotiveerd worden zodat de zorgen over hun kind gedeeld kunnen worden.

Het helpt dan om ouders meer informatie te geven over de ontwikkeling van het kind en de effecten voor het kind in de huidige situatie. Pas als ouders niet te motiveren zijn en de zorgen blijven ontkennen is het raadzaam het Veilig Thuis om advies te vragen en een melding te overwegen. Het SHG kan betrokken worden als er zorgen zijn over huiselijk geweld waarbij ouders c.q. meerderjarige huisgenoten betrokken zijn. Wanneer er kinderen bij zijn betrokken zal het SHG echter doorgaans doorverwijzen naar het Veilig Thuis.

Indien besloten wordt om ook met het kind zelf te spreken, is het van belang dat het kind zich veilig genoeg voelt om het gesprek te voeren. Maak hierbij de afweging of het in het belang van het kind zelf is om dit gesprek te voeren. Hierover kan ook advies worden gevraagd aan het SHG of Veilig Thuis. **Beloof tijdens een dergelijk gesprek nooit geheimhouding**, maar geef wel aan dat de signalen serieus afgewogen zullen worden. Belangrijk is ook dat het kind niet wordt ondervraagd, maar dat het kind met name de ruimte wordt gegeven om zijn verhaal te vertellen. Zie ook de tips voor gesprekken met kinderen in **hoofdstuk 6.1 van de handleiding**. **Alles moet goed worden registreert**. Alle gegevens die te maken hebben met het signaleren en handelen dienen schriftelijk te worden vastgelegd.

Daarnaast kunnen handelingsadviezen worden uitgewisseld voor in de groep en thuis.

Het doen van een melding bij het Veilig Thuis zonder dat de signalen zijn besproken met de ouder, is alleen mogelijk als:

- de veiligheid van de ouder, die van u zelf, of die van een ander in het geding is; of
- als u goede redenen hebt om te veronderstellen dat de ouder door dit gesprek het contact met u zal verbreken en de speelzaal zal verlaten.

Bij het vragen van advies aan het Veilig Thuis geldt dit niet, advies vragen mag altijd anoniem.

6.1.4 Stap 4: Weeg de aard en de ernst van het huiselijk geweld of de kindermishandeling. Bij twijfel, raadpleeg SHG of Veilig Thuis.

De houder/aandachtsfunctionaris KIMI weegt (eventueel samen met de groepsleiding) op basis van het (extern) ingewonnen advies, en het gesprek met de ouders, het risico op huiselijk geweld en/of kindermishandeling. Daarnaast moet eveneens de aard en de ernst van het huiselijk geweld of de kindermishandeling worden gewogen.

Mede moet er altijd worden overwogen of er naar de politie moet worden gegaan. (tenslotte zijn kindermishandeling en huiselijk geweld strafbare feiten).

Voor de weging is het belangrijk dat de houder/aandachtsfunctionaris in het dossier de signalen, de gesprekken en de stappen beschrijft en vastlegt die al gezet zijn.

Daarnaast zijn de weging van de volgende factoren van belang:

- De leeftijd van het slachtoffer
- De aard van het geweld
- De mate van afhankelijkheid
- De duur van het geweld
- De verwachting over de schade die wordt aangericht
- De mate van isolement waarin het geweld zich afspeelt.

Een weging is altijd persoonlijk, er zijn geen vaste richtlijnen voor. Omdat elke situatie uniek is, is hier geen standaard voor. Wanneer twijfel blijft bestaan over een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling, is het **VERPLICHT** om SHG of Veilig Thuis te raadplegen. Het SHG of Veilig Thuis kan helpen een risicotaxatie uit te voeren en kan helpen bepalen of het verstandig is zelf hulp te organiseren of een melding te doen. Dit is ook van toepassing als het om mogelijk eer gerelateerd geweld gaat. Zo mogelijk kan ook het Landelijk Expertise Centrum Eergerelateerd Geweld (LEC EGG) van de politie om advies worden gevraagd.

Het is belangrijk dat alles goed wordt geregistreerd. Alle gegevens die te maken hebben met het signaleren en handelen dienen schriftelijk te worden vastgelegd.

6.1.5 **Stap 5: Beslissen: zelf hulp organiseren of melden**

Stap 5a: Hulp organiseren en effecten volgen

Meent de houder/aandachtsfunctionaris KIMI en de groepsleiding, op basis van de afweging in stap 4, dat zij het kind en zijn gezin redelijkerwijs **voldoende tegen het risico op huiselijk geweld of op kindermishandeling kan beschermen**:

- *Bespreek* met de ouders
- *organiseer* dan de noodzakelijke hulp;
- *volg* de effecten van deze hulp; en
- *doe* alsnog een *melding* als er signalen zijn dat het huiselijk geweld of de kindermishandeling niet stopt, of opnieuw begint.

Mocht de Krentebloesem gebruik maken van een extern **zorgadviesteam, kan het zorgadviesteam verdere actie coördineren**. Het zorgadviesteam bespreekt de hulpvraag de peuterspeelzaal en ouders, beoordeelt de hulpvraag, stelt een aanpak vast, geeft handelingsadviezen voor de groepsleiding en houder/aandachtsfunctionaris KIMI en adviseert over verdere hulp. Ook het CJG kan worden geraadpleegd en hierin adviseren.

De houder/aandachtsfunctionaris KIMI **bespreekt met de ouder** de uitkomst van de bespreking met het CJG of het zorgadviesteam.

Met de ouders kan gesproken worden over de verder te nemen stappen voor geadviseerde hulpverlening voor het kind en/of de ouder. Hierbij is belangrijk om informatie te geven over de hulpverlenende instanties en of er hiervoor een indicatie nodig is van bv Bureau Jeugdzorg. De ouders kunnen op deze manier worden doorverwezen.

Belangrijk is om bij de ouders en de instantie te informeren of zij ook daadwerkelijk naar de verwijzende instantie zijn gegaan. Leg de gesprekken vast en laat indien mogelijk het gespreksverslag door ouders ondertekenen.

Indien er voor een van voorgaande stappen ondersteuning nodig is, dan kan dit gevraagd worden bij SHG, Veilig Thuis, CJG of het zorgadviesteam.

In het eigen team kunnen afspraken worden gemaakt over de begeleidings- en zorgbehoeften van het kind. De uitkomst van deze teambespreking wordt vastgelegd en met de ouders besproken.

Het is belangrijk dat alles goed wordt geregistreerd. Alle gegevens die te maken hebben met het signaleren en handelen dienen schriftelijk te worden vastgelegd.

Stap 5b: Melden en bespreken met de ouder

Meent de houder/aandachtsfunctionaris en de groepsleiding, op basis van de afweging in stap 4, dat zij ouder **niet voldoende tegen het risico op huiselijk geweld of kindermishandeling kunnen beschermen**, of twijfelen zij eraan of zij hiertegen voldoende bescherming kunnen bieden:

- *dan Meld* de houder/aandachtsfunctionaris KIMI het vermoeden bij het Veilig Thuis en;
- *Sluit* bij de melding zoveel mogelijk aan bij *feiten en gebeurtenissen* en geeft duidelijk aan indien de informatie die zij meldt (ook) van anderen afkomstig is;

- *Overleg* bij de melding met het Veilig Thuis wat zij *na* de melding, binnen de grenzen van de gebruikelijke werkzaamheden, gedaan kan worden om het kind, de ouder en zijn gezinsleden tegen het risico op huiselijk geweld of op mishandeling te beschermen.
- *Monitor hierbij of ouder en kind hulp krijgen*
- *Registreer*

Vooraf wordt de melding door de houder/aandachtsfunctionaris KIMI besproken met de ouder. Gebruik wordt gemaakt van het formulier “oudergesprek melding AMK”, uit bijlage VI.

De houder/aandachtsfunctionaris KIMI kan afzien van een gesprek met een ouder over een melding indien:

- De veiligheid van het kind, een van de ouders, die van haarzelf, of die van een ander in het geding is
- Of als er een goede reden is om te veronderstellen dat de ouder daardoor het contact met de aandachtsfunctionaris KIMI of groepsleiding of Peuterspeelzaal de Krentebloesem zal verbreken.

Indien na enige periode onvoldoende verbetering zichtbaar is, is het van belang dat de houder/aandachtsfunctionaris KIMI **opnieuw contact op neemt met het Veilig Thuis** om eventueel opnieuw een melding te doen. Het Veilig Thuis adviseert, indien nodig, meerdere keren contact op te nemen indien er onvoldoende verbetering of verslechtering te zien is.

Inspanningen na de melding

Een melding is geen eindpunt. Als De Krentebloesem een melding doet, geeft het stappenplan daarom aan dat de houder/aandachtsfunctionaris in zijn contact met het Veilig Thuis ook bespreekt wat hij zelf, na zijn melding, binnen de grenzen van zijn gebruikelijke taakuitoefening kan doen om het kind of zijn gezinsleden te beschermen en te ondersteunen. Dit is uitdrukkelijk in stap 5 bij de melding opgenomen om duidelijk te maken dat de betrokkenheid van de beroepskracht bij het kind en ouders en mogelijke gezinsleden na de melding niet ophoudt. Van hem wordt verwacht dat hij, naar de mate van zijn mogelijkheden, het kind blijft ondersteunen en beschermen. Uiteraard gebeurt dit in overleg met het Veilig Thuis om zo tot een gemeenschappelijke aanpak te komen. **Het Veilig Thuis houdt degene die de melding heeft gedaan op de hoogte van de uitkomsten van het onderzoek en van de acties die in gang worden gezet.**

Wanneer er sprake is van (een vermoeden van) kindermishandeling in de thuissituatie van één van de kinderen van De Krentebloesem kan dit ook impact hebben op de (andere) beroepskrachten en andere kinderen. Het is belangrijk dat De Krentebloesem hier aandacht aan besteedt, bijvoorbeeld in het teamoverleg of tijdens intervisie.

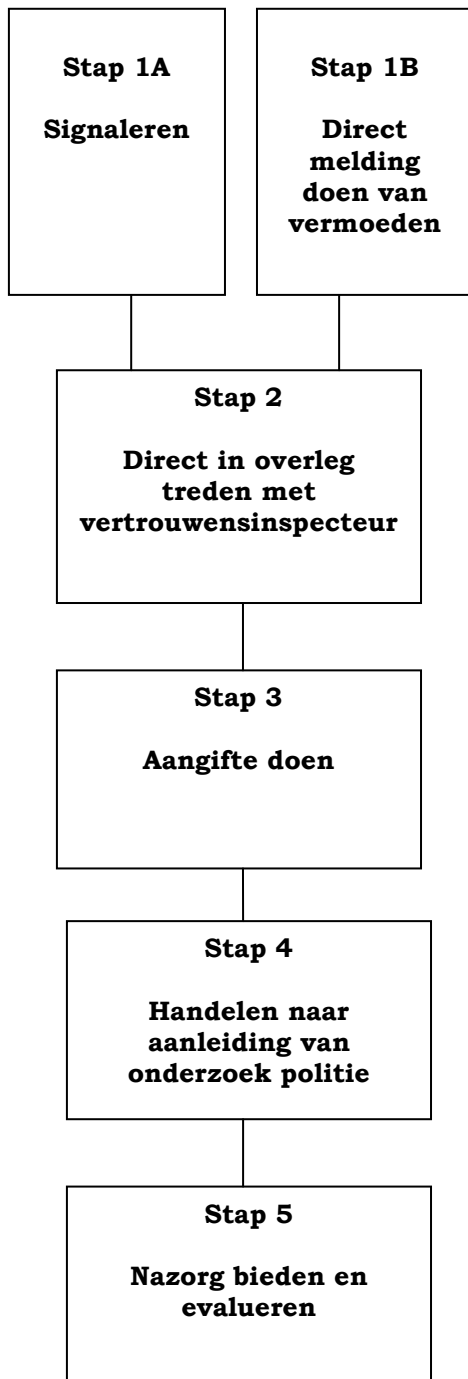
Interne evaluatie

Het is belangrijk dat de toepassing van de meldcode systematisch geëvalueerd wordt. Dit kan de houder/aandachtsfunctionaris op zich nemen. Aangeraden wordt dat de uitvoering van de evaluatie door een ander wordt gedaan dan degene die actief binnen het proces zelf is geweest. Zo nodig worden verbeteringen in afspraken en/of procedures aangebracht.

Geanonimiseerde gegevens met betrekking tot het vermoeden van kindermishandeling worden geregistreerd. Deze gegevens worden door de houder op een centraal punt bewaard. De gegevens worden geregistreerd en bewaard om bijvoorbeeld in kaart te kunnen brengen hoe vaak vermoedens van kindermishandeling binnen de gehele peuterspeelzaal voorkomen en op welke wijze daarmee wordt omgegaan.

Het is belangrijk dat de peuterspeelzaal alles goed registreert. Alle gegevens die te maken hebben met het signaleren en handelen dienen schriftelijk te worden vastgelegd.

7. Route bij signalen van mogelijk geweld of zeden delict door een collega jegens een kind

Stap 1A: Signaleren

De beroepskracht of bemiddelingsmedewerker:

- observeert;
- raadpleegt signalenlijst (bijlage III)
- registreert.

Stap 1B: Direct Melding doen van vermoeden geweld- of zedendelict door een collega jegens een kind bij houder

De beroepskracht of bemiddelingsmedewerker:

- is verplicht het vermoeden van een geweld- of zedendelict door een collega jegens een kind direct bij de houder te melden.

Stap 2: In overleg treden met vertrouwensinspecteur

De houder:

- Moet direct contact leggen met een vertrouwensinspecteur (overlegplicht) indien hij aanwijzingen heeft dat een collega een geweld- of zedendelict begaat of heeft begaan jegens een kind;
- Krijgt advies van de vertrouwensinspecteur over al dan niet doen van aangifte;
- registreert.

Stap 3: Aangifte doen

De houder:

- Is verplicht bij redelijk vermoeden aangifte te doen bij de politie (aangifteplicht);
- Stelt de beroepskracht in ieder geval voor de duur van het onderzoek op non-actief
- legt een draaiboek aan;
- raadpleegt het Veilig Thuis en /of GGD;
- regelt ondersteuning van kind en ouders;
- volgt het ingestelde onderzoek van de politie;
- registreert.

Stap 4: Handelen naar aanleiding van onderzoek van de politie

De houder of directie:

- rehabiliteert;
- geeft waarschuwing af;
- neemt arbeidsrechtelijke maatregelen¹;
- registreert

Stap 5: Nazorg bieden en evalueren

De houder, directie of leidinggevende:

- biedt nazorg voor ouders en kinderen;
- biedt nazorg beroepskrachten;
- organiseert ouderavonden;
- verwijst door naar externe hulp;
- evalueert de procedures;
- registreert.

¹ Voor gastouder en vrijwilliger: zie uitwerking in stap 4 van deze route

Algemene toelichting

De meldplicht betekent dat een houder (degene aan wie De Krentebloesem toebehoort) wettelijk verplicht is om contact op te nemen met een vertrouwensinspecteur (werkzaam bij de inspectie van onderwijs) als op welke wijze dan ook over aanwijzingen beschikt wordt dat een collega een geweld- of zedendelict begaat of heeft begaan en een kind is hiervan het slachtoffer. De meldplicht geldt ook voor werknemers. Werknemers zijn verplicht om bij een reëel vermoeden dat een collega zich schuldig maakt aan een mogelijk geweld- of zedendelict jegens een kind dit meteen te melden bij hun werkgever.

Het is aan de houder (= het bevoegd gezag binnen de peuterspeelzaal) om te regelen of de houder zelf in contact treedt met de vertrouwensinspecteur. Daar waar in dat geval houder in deze route staat, kan ook de gedelegeerde persoon staan.

7.1 Stappenplan bij signalen van mogelijk geweld- of zedendelict door een collega jegens een kind

Melding door een medewerker over de houder zelf

Indien de medewerker aanwijzingen heeft dat de houder zelf een geweld- of zedendelict begaat (of heeft begaan) en een kind hiervan het slachtoffer is dan is de medewerker verplicht tot het doen van aangifte bij de politie.

Hij/zij kan hierover in overleg treden met de vertrouwensinspecteur. De vertrouwensinspecteur kan de medewerker begeleiden bij het doen van aangifte.

Melding door een ouder over een medewerker of houder

Indien een ouder aanwijzingen heeft dat een medewerker of houder zelf een geweld- of zedendelict begaat (of heeft begaan) en een kind hiervan het slachtoffer is dan kan de ouder contact opnemen met de vertrouwensinspecteur van de Inspectie van het Onderwijs. Hiernaast heeft de ouder de (reguliere) rechtsplicht om bij een redelijk vermoeden van een strafbaar feit aangifte te doen bij de politie.

7.1.1 .a Stap 1 A: Signaleren

De beroepskracht of bemiddelingsmedewerker heeft een vermoeden of een signaal opgevangen of een ander laat doorschemeren dat er iets niet goed zit in de relatie tussen het kind en een collega werkzaam binnen de peuterspeelzaal. Onder collega wordt volstaan een houder, directie, leidinggevende, beroepskracht of vrijwilliger.

Niet in alle gevallen waarin beroepskrachten menen dat er niet goed met kinderen wordt omgegaan door een collega, is er sprake van een mogelijk geweld- of zedendelict. Desondanks mag niet aan deze signalen voorbij worden gegaan en zal onderzocht moeten worden wat er bij het kind wordt gesignaleerd.

De beroepskracht of bemiddelingsmedewerker dient altijd direct de houder op de hoogte te stellen van zijn twijfels en niet zelf een afweging te maken.

Vermoedens zijn er in uiteenlopende gradaties. Als de beroepskracht of bemiddelingsmedewerker zich met een dergelijk vermoeden (over een collega) geconfronteerd ziet, moeten de volgende acties ondernomen worden:

- Raadpleeg de signalenlijsten (bijlage IV)
- Registreer dat wat is waargenomen;
- Leg het signaal direct neer bij de houder (stap 1B van deze route).

Van belang is om betreffende signalen goed te registreren en te beschrijven. Tips over het registreren zijn te vinden in hoofdstuk 8.5 van de handleiding.

7.1.1 .b Stap 1B: Direct melding doen van vermoeden van geweld- of zedendelict jegens een kind bij houder

Wanneer een beroepskracht of bemiddelingsmedewerker vermoedt dat een collega binnen de peuterseelzaal zich schuldig maakt aan kindermishandeling moet de beroepskracht of bemiddelingsmedewerker dit direct melden bij de houder.

In het stappenplan wordt er van uitgegaan dat een beroepskracht of een bemiddelingsmedewerker een mogelijk vermoeden van kindermishandeling door een collega direct meldt bij de houder. In de praktijk kunnen ook de volgende personen deze melding van vermoeden van kindermishandeling door een collega doen:

a. Melding door het kind

Als de melding van een geweld- of zedendelict afkomstig is van een kind, is opvang en steun voor het kind het eerste aandachtspunt. De beroepskracht bij wie het slachtoffer de klacht meldt, is verplicht dit meteen te melden bij de houder. Deze laat weten discreet te zullen handelen, maar belooft geen geheimhouding aan het kind. De houder treedt direct (onverwijld) in contact met een vertrouwensinspecteur (zie stap 2 van deze route) Naast het Veilig Thuis worden zo nodig anderen ingeschakeld voor hulp. De ouders van het betrokken kind worden geïnformeerd. Aan de ouders wordt eveneens opvang en steun geboden. Het waarborgen van het gevoel van veiligheid van het kind is uitgangspunt van dit handelen.

b. Melding door de ouder

Als de melding van de ouders komt, zal deze melding altijd serieus genomen worden. Feiten en constatering zullen bij ouders nagevraagd worden. De beroepskracht geeft de melding direct (onverwijld) door aan de houder. De houder treedt direct in overleg met de vertrouwensinspecteur van de Inspectie van het Onderwijs (stap 2 van deze route). De ouder kan bij een redelijk vermoeden ook zelf contact opnemen met een vertrouwensinspecteur van de Inspectie van het Onderwijs.

c. Melding door derden

Als de melding van derden komt, dient uitgezocht te worden over welke informatie deze persoon/ personen precies beschikt/beschikken en waar deze informatie op is gebaseerd. De beroepskracht geeft de melding onverwijld door aan de houder. De houder is verplicht om in overleg te treden met een vertrouwensinspecteur van de Inspectie van het Onderwijs (zie stap 2 van deze route)

Melding over de houder

Een bijzondere situatie betreft het geval dat de klacht het gedrag van de houder zelf betreft. Het gaat hierbij immers om de situatie waarin het niet meer mogelijk is om hogerop melding te doen. In dat geval is de constaterende beroepskracht verplicht om aangifte te doen bij de politie. De beroepskracht kan hierover in overleg treden met de vertrouwensinspecteur. De vertrouwensinspecteur kan de beroepskracht vervolgens begeleiden bij het doen van aangifte. Deze stap dient zorgvuldig geregistreerd te worden.

7.1.2 Stap 2: In overleg treden met vertrouwensinspecteur

De houder is verplicht om direct in overleg te treden met een vertrouwensinspecteur van de Inspectie van het Onderwijs.

De vertrouwensinspecteur gaat samen met de houder na of er een redelijk vermoeden bestaat en adviseert de houder over aangifte.

Wanneer er geen sprake is van een redelijk vermoeden, is nader onderzoek redelijkerwijs niet aan de orde. De houder zal in gesprek gaan met betrokkenen om de mogelijk verstoorde werkhouding te herstellen. Indien de uitkomst is dat er een redelijk vermoeden bestaat dat er sprake is van een

gewelds- of zedendelict dan heeft de houder een aangifteplicht. De kinderen worden dan direct afgeschermd van de betrokken beroepskracht door deze op non-actief te stellen of te schorsen. De houder deelt dit mee aan alle betrokkenen. Zie hiervoor ook de volgende stap in deze route.

De houder is verantwoordelijk voor de registratie in deze stap.

Aangifteplicht voor houder

Indien de houder aangifte doet, treedt de vertrouwensinspecteur terug.

Indien de houder weigert om aangifte te doen terwijl de vertrouwensinspecteur concludeert dat er een redelijk vermoeden bestaat, geldt de volgende escalatieladder:

1. Coördinator vertrouwensinspecteurs van de Inspectie van het Onderwijs probeert de houder te overreden;
2. Hoofdinspecteur van de Inspectie van het Onderwijs probeert de houder te overreden;
3. Hoofdinspecteur van de Inspectie van het Onderwijs legt contact met de burgemeester (het college van B&W) van de betreffende gemeente;
4. De burgemeester zal de (zeden) politie inschakelen dan wel andere activiteiten vanuit zijn bevoegdheden initiëren.

NB Het is aan de houder om te regelen of de houder zelf meteen in contact treedt met de vertrouwensinspecteur.

7.1.3 Stap 3: Aangifte doen

Indien na het overleg met de vertrouwensinspecteur blijkt dat er een redelijk vermoeden bestaat dat er sprake is van een geweld- of zedendelict, dan heeft de houder een meldplicht.

Als deze stap wordt gezet, is er vanzelfsprekend nog steeds geen sprake van 'schuld' van de beroepskracht over wie het vermoeden is geuit: 'beschuldigd' staat niet gelijk aan schuldig.

In geval van een reëel vermoeden neemt de houder, naast het doen van aangifte, de volgende maatregelen:

- a. Stelt de beroepskracht in ieder geval voor de duur van het onderzoek op non-actief
- b. Het aanleggen van een draaiboek;
- c. Raadplegen Veilig Thuis en/of lokale GGD;
- d. Het regelen van opvang van kind(eren) en ouders.

a. Stelt de beroepskracht in ieder geval voor de duur van het onderzoek op non-actief

In geval van een reëel vermoeden van een mogelijk geweld- of zedenmisdrif, wordt de betreffende betrokken persoon in ieder geval voor de duur van het onderzoek op non-actief gesteld.

Bovenstaand geldt ook voor een vrijwilliger binnen de kinderopvangvoorziening (peuterspeelzaal).

b. Draaiboek aanleggen

De houder, of degene die in opdracht van de houder met deze taak belast is, draagt zorg voor een zorgvuldige procedure en legt een draaiboek aan. In de handleiding staan handvatten voor het aanleggen van een draaiboek (hoofdstuk 8.5).

c. Raadplegen Veilig Thuis en/of GGD

Het Veilig Thuis kan de peuterspeelzaal adviseren en ondersteuning bieden. Ook de GGD kan worden geraadpleegd. Voor adressen van de lokale GGD zie de sociale kaart in deze meldcode (onderdeel V).

d. Het regelen van opvang voor kind(eren) en ouders

- Voor de ondersteuning voor het kind en de ouders kan een beroep worden gedaan op een instelling als de GGD of het Veilig Thuis. (Het calamiteitenteam van) GGD is gespecialiseerd in het begeleiden van organisaties bij calamiteiten. In overleg met ouders en GGD en/of Veilig Thuis, wordt bezien of de opvang in de peuterspeelzaal kan worden gecontinueerd dan wel dat er een andere oplossing moet worden geboden.
- De peuterspeelzaal informeert ouders over de mogelijkheid aangifte te doen bij de politie.
- De houder houdt contact, toont betrokkenheid en informeert de ouders regelmatig over de voortgang van het onderzoek en andere zaken die voor de ouders van belang zijn.
- De ouders van de overige kinderen moeten geïnformeerd worden. Er kan gekozen worden om kinderen elders onder te brengen. Het Veilig Thuis kan worden ingeschakeld voor advies hoe bijvoorbeeld te handelen met de eigen kinderen van de beroepskracht.

Na het doen van aangifte stelt de politie in de regel een onderzoek in. De politie voert gesprekken met alle betrokkenen. Het initiatief voor het instellen van een onderzoek ligt bij de politie. De houder en directie dienen het onderzoek van de politie te volgen en zelf geen stappen te ondernemen die indruisen tegen de bewijslast van de politie.

7.1.4 Stap 4: Handelen naar aanleiding van het onderzoek van de politie

Het onderzoek van de politie kan leiden tot verschillende uitkomsten. Afhankelijk van deze uitkomsten heeft de houder verschillende mogelijkheden om te handelen.

- a. Rehabilitatie van beroepskracht²;
- b. Waarschuwing afgeven;
- c. Arbeidsrechtelijke maatregelen.

a. Rehabilitatie beroepskracht

De politie kan op grond van het verrichte onderzoek constateren dat er geen aanleiding is om aan te nemen dat sprake is van een geweld- of zedendelict. De betrokken beroepskracht, die voor de duur van het onderzoek geschorst of op non-actief was gesteld, wordt door de houder of directie van de organisatie in zijn functie in ere hersteld. In een dergelijke situatie moeten het belang van de beroepskracht en het algemeen belang worden afgewogen en zou het bijvoorbeeld wenselijk kunnen zijn de betreffende beroepskracht binnen de peuterspeelzaal over te plaatsen.

Indien na het onderzoek van de politie blijkt dat er een klacht is ingediend op valse gronden, kan de houder de betrokken beroepskracht een rehabilitatietraject aanbieden. De houder kan dan tevens maatregelen nemen tegen degene, die valselyk een beschuldiging heeft geuit. Dit kan variëren van de eis dat excuses worden aangeboden, tot schorsing of tot verwijdering.

b. Waarschuwing afgeven

De houder kan besluiten tot het geven van een schriftelijke waarschuwing, met de mededeling dat herhaling van het ongewenste gedrag arbeidsrechtelijke gevolgen heeft. Die waarschuwing kan dan worden opgenomen in het personeelsdossier.

² Hier kan ook gastouder of vrijwilliger worden gelezen

c. Arbeidsrechtelijke maatregelen

Wanneer de houder constateert dat op grond van het verrichte onderzoek van de politie aanleiding is om aan te nemen dat kindermishandeling heeft plaatsgevonden, neemt de directie maatregelen van arbeidsrechtelijke aard, zoals ontslag wegens een dringende reden op grond van art. 677 en art. 678 boek 7 BW, of ontbinding van de arbeidsovereenkomst via de kantonrechter (art. 685 boek 7 BW).

In het geval dat het een vrijwilliger betreft, wordt de samenwerking per direct opgezegd.

Alle beslissingen worden zorgvuldig afgewogen en zorgvuldig geregistreerd door de houder.

7.1.5 Stap 5: Nazorg bieden en evalueren

Het is belangrijk dat de peuterspeelzaal nazorg biedt aan alle betrokkenen. Ook het evalueren van de genomen stappen is belangrijk om in mogelijke toekomstige situaties adequaat te kunnen handelen.

Nazorg

Nazorg aan betrokken ouders en hun kinderen kan geboden worden door middel van ouderavonden, het uitnodigen van deskundigen daarbij of specifieke doorverwijzing. De peuterspeelzaal kan zich hierin laten adviseren door de GGD. Zie hiervoor hoofdstuk 7.5 uit de handleiding. Voor de kinderen kan als dit nodig is, of als de ouders van de kinderen dit nodig achten extra hulp worden ingezet.

Het is belangrijk om bijzondere aandacht te hebben voor de psychische belasting van de overige beroepskrachten naar aanleiding van bovenstaand traject. Wanneer er getuigen zijn onder de beroepskrachten kan met hen apart worden besproken wat nodig is om het gebeurde te verwerken. Bij hen kunnen gevoelens van onmacht, verdriet, schaamte en schuldgevoel een rol spelen. Andere beroepskrachten kunnen ook kampen met deze gevoelens. Hier kan aandacht aan worden besteed in het teamoverleg en daar waar nodig ook individueel.

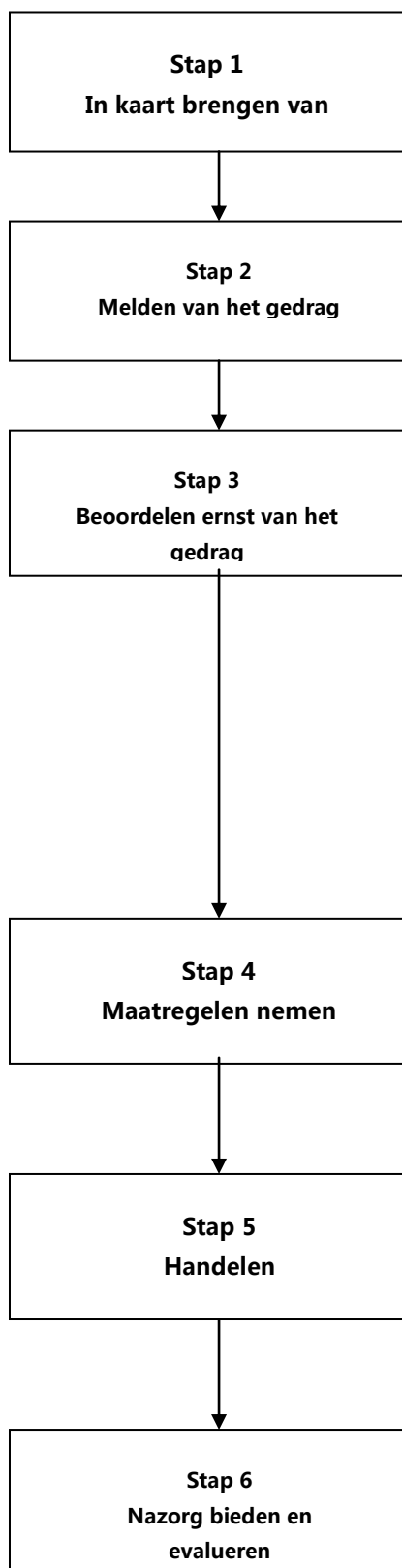
Als binnen een peuterspeelzaal een incident plaatsvindt, is de kans groot dat ook de media hier van op de hoogte raken. Het is verstandig van tevoren zorgvuldig te overwegen hoe er wordt omgegaan met de pers (zie bijlage 6 van de handleiding).

Evalueren

Het is belangrijk het gehele proces en de verschillende stappen te evalueren. Dit is de verantwoordelijkheid van houder.

- De houder evalueert met medewerkers dat wat er gebeurd is en de procedures die zijn gevolgd.
- Zo nodig wordt de zaak doorgesproken met andere betrokkenen.
- Zo nodig worden verbeteringen in afspraken en/of procedures aangebracht.
- Geanonimiseerde gegevens met betrekking tot het vermoeden van kindermishandeling worden geregistreerd. Deze gegevens worden door de directie op een centraal punt bewaard.
- Blijf alert op signalen. Mogelijk zijn er meer slachtoffers.

8. Route bij signalen van seksueel grensoverschrijdend gedrag tussen kinderen onderling

Stap 1: In kaart brengen van signalen

De beroepskracht:

- observeert;
- raadpleegt signaallijst (bijlage 1 en 2 uit de handleiding);
- bespreekt signalen met collega's en de houder;
- registreert.

Stap 2: Melden van het gedrag bij houder

De beroepskracht:

- meldt het gedrag bij houder;
- brengt de ouders van de betrokken kinderen op de hoogte.

Stap 3: Beoordelen ernst van het gedrag

De houder:

- raadpleegt het Veilig Thuis en/of GGD;
- gaat in gesprek met ouders van zowel het kind dat gedrag vertoont als met de ouders van de kinderen die met het gedrag geconfronteerd worden over het gedrag;
- taxeert de ernst van het gedrag:
 - licht seksueel grensoverschrijdend gedrag: bespreken in het team, inschakelen externe hulp niet nodig;
 - matig seksueel grensoverschrijdend gedrag: waarschuwing, inschakelen hulp;
 - ernstig seksueel grensoverschrijdend gedrag: direct ingrijpen vereist, maatregelen conform stap 4;
- registreert in het kinddossier.

Stap 4: Maatregelen nemen

De houder:

- stelt een intern onderzoek in;
- schakelt experts in zoals GGD en Veilig Thuis;
- organiseert zorg voor kinderen en ouders;
- gaat in gesprek met ouders van kind dat gedrag vertoont en met de ouders van kinderen die geconfronteerd werden met het gedrag over de te nemen maatregelen.

Stap 5: Handelen

De houder:

- beslist naar aanleiding van het onderzoek over de opvang van het kind dat het gedrag heeft vertoond.

Stap 6: Nazorg bieden en evalueren

De houder:

- biedt nazorg voor ouders, kinderen en beroepskrachten;
- organiseert ouderavonden;
- verwijst door naar externe hulp;
- evalueert de procedures en registreert.

8.1 Stappenplan bij signalen van seksueel grensoverschrijdend gedrag tussen kinderen onderling

8.1.1 Stap 1: In kaart brengen van signalen

Wanneer er signalen zijn dat een kind of meerdere kinderen seksueel grensoverschrijdend gedrag hebben vertoond en dat een ander kind hier mee geconfronteerd is of slachtoffer van is geworden, is het belangrijk dat deze signalen in kaart worden gebracht en goed geïnterpreteerd worden. Soms zal iets vrij duidelijk zijn aan te merken als ontoelaatbare handeling, maar vaker zal het gaan om minder duidelijke signalen die niet direct te duiden zijn.

Het is belangrijk om deze signalen serieus te nemen. De beroepskrachten kunnen met elkaar onderzoeken wat zij bij de kinderen merken. Door met collega's te overleggen en van gedachten te wisselen, kan een signaal beter worden beoordeeld. De volgende acties kunnen helpen de signalen te onderbouwen:

- Raadpleeg de signalenlijst uit de handleiding (zie bijlage II).
- Bespreek de signalen met collega's of de bemiddelingswerker, aandachtsfunctionaris en houder.
- Vraag een gesprek aan met de houder.

Leg de mogelijke signalen vast in het kinddossier. Zie hiervoor in de handleiding hoofdstuk 8.5.

In een kinddossier kunnen de volgende gegevens vastgelegd worden:

- Datum, plaats, situatie en overige aanwezigen.
- Observaties van het kind
- Signalen die duidelijk maken welke zorgen gezien en gehoord worden
- Eventuele signalen die een vermoeden van seksueel grensoverschrijdend gedrag bevestigen of ontkrachten.
- Contacten over de signalen.
- Gegevens die verstrekt zullen worden, aan wie en wat de reden daarvoor is.
- Stappen die gezet worden
- Wat er ondernomen is om toestemming te krijgen, indien de ouder geen toestemming geeft voor het uitwisselen van gegevens.
- Besluiten die genomen worden
- Vervolgaantekeningen over het verloop.

Beschrijf de signalen zo feitelijk mogelijk.

- Worden ook hypothesen en veronderstellingen vastgelegd, vermeld dan uitdrukkelijk dat het gaat om een hypothese of veronderstelling. Maak vervolgaantekeningen als er een hypothese of veronderstelling later wordt bevestigd of ontkracht.
- Vermeld de bron als er informatie van derden wordt vastgelegd.
- Leg een diagnose alleen vast als ze zijn gesteld door een beroepskracht die hierin geschoold is.

Als de beroepskracht vervolgens twijfelt of concludeert dat er sprake is van seksueel grensoverschrijdend gedrag dan is het belangrijk dit te melden bij de houder conform stap 2.

8.1.2 Stap 2: Melden van het gedrag

Wanneer de beroepskracht signalen heeft dat een kind of meerdere kinderen seksueel grensoverschrijdend gedrag hebben vertoond en dat een ander kind hiermee geconfronteerd is of slachtoffer van is geworden, dan is het belangrijk dit te melden bij de houder.

De ouders van de kinderen die het gedrag vertonen of ermee zijn geconfronteerd moeten op de hoogte worden gebracht.

Het is belangrijk dat alles goed wordt geregistreerd in een kinddossier. Alle gegevens die te maken hebben met het signaleren en handelen, dienen schriftelijk te worden vastgelegd.

8.1.3 Stap 3: Beoordelen ernst van het gedrag

De houder is verantwoordelijk voor een eerste beoordeling van de voorgelegde situatie. Daarbij zal in het algemeen de beroepskracht die het gedrag heeft gemeld, gehoord worden en eventueel collega's. Ook het Veilig Thuis, CJG, ZAT of de GGD kan hiervoor worden ingeschakeld. Hierbij wordt de ernst van het gedrag bepaald.

Wanneer wordt geconstateerd dat er geen sprake is van leeftijdsadequaat gezond gedrag, wordt gecategoriseerd hoe ernstig het gedrag is. Bij alle vormen van seksueel grensoverschrijdend gedrag dienen de ouders van zowel het kind dat het gedrag vertoont als het kind dat met het gedrag is geconfronteerd, te worden geïnformeerd. Daarnaast dient bij alle vormen gekeken te worden of het seksueel overschrijdende gedrag een signaal is van onderliggende problematiek.

Er kan geconstateerd worden dat er sprake is van:

- licht seksueel grensoverschrijdend gedrag;
- matig seksueel grensoverschrijdend gedrag;
- ernstig seksueel grensoverschrijdend gedrag.

Licht seksueel grensoverschrijdend gedrag kan worden gezien als een noodzakelijke stap om normen en waarden te leren kennen en zal bij veel kinderen op bepaalde momenten in de ontwikkeling voorkomen. Het is nodig dat de beroepskracht dit gedrag begrenst, hierop reageert en bespreekt met ouders.

Matig seksueel grensoverschrijdend gedrag is ontoelaatbaar; het is belangrijk om een duidelijk verbod in te stellen. Aan het kind moet uitgelegd worden dat dit gedrag niet mag en er moet worden uitgelegd waarom dit niet mag. De betrokken kinderen kunnen in de groep geobserveerd worden. Belangrijk is dat er met de kinderen gecommuniceerd blijft worden en dat ouders actief betrokken worden. De houder overlegt met het Veilig Thuis of een gedragswetenschapper of externe hulpverlening of advies noodzakelijk is.

Ernstig seksueel grensoverschrijdend gedrag vereist dat er direct wordt ingegrepen. Er moeten maatregelen genomen worden die kunnen garanderen dat het gedrag niet meer kan voorvallen. De houder dient ingelicht te worden om verdere stappen te kunnen ondernemen, ook omdat de houder eindverantwoordelijk is voor alle interne en externe communicatie. Bij ernstig seksueel grensoverschrijdend gedrag dient stap 4 te worden ingezet.

Ook voor deze stap geldt, dat alle signalen en stappen goed vastgelegd worden in het kinddossier.

8.1.4 Stap 4: Maatregelen nemen

De houder bepaalt welke maatregelen genomen moeten worden wanneer er sprake is van ernstig seksueel grensoverschrijdend gedrag.

De volgende maatregelen kunnen worden genomen:

- a. Het instellen van een intern onderzoek. Het is belangrijk nauw samen te werken met expertorganisaties zoals het Veilig Thuis, het zorgadviesteam en de GGD. Bij ernstige zaken is het aan te bevelen een onderzoeksteam te vormen waar vertegenwoordigers van de peuterspeelzaal en externe deskundigen deel van kunnen uitmaken. Dit onderzoeksteam kan het incident onderzoeken en de houder advies geven hoe te handelen. Het aanleggen van een draaiboek kan structuur bieden bij de uitvoer van het onderzoek. In de handleiding staan handvatten voor het aanleggen van een draaiboek (hoofdstuk 8.5).
- b. Het regelen van ondersteuning van het kind en ouders.
- c. Aanbieden van excuses voor falend toezicht/onveilige situatie vanuit de peuterspeelzaal. Hierbij wordt tevens aangegeven dat onderzocht wordt hoe verbeteringen binnen de peuterspeelzaal kunnen worden doorgevoerd om mogelijke herhaling te voorkomen.
- d. Aanbieden van opvang en professionele hulp voor alle kinderen en hun ouders die op welke wijze dan ook betrokken zijn geweest bij het grensoverschrijdende seksuele gedrag. Emotionele begeleiding van de direct betrokken ouders is noodzakelijk.
- e. Indien een kind seksueel grensoverschrijdende handelingen heeft uitgevoerd bij een ander kind dan is het belangrijk gesprekken te voeren met beide partijen ouders en gezamenlijk te komen tot oplossingen. Creëer van beide partijen ouders 'bezorgde ouders' en zoek naar een gezamenlijk belang. De kinderopvangorganisatie vertegenwoordigt de belangen van alle kinderen. Dat kan betekenen dat de peuterspeelzaal beslissingen neemt die één van beide partijen niet zint. De peuterspeelzaal kan tegen het volgende dilemma oplopen: gaat een kind van de speelzaal af of niet? En is dat op basis van een besluit van de peuterspeelzaal of van de ouders (opzeggen plaatsingsovereenkomst)? Belangrijk is de ouders altijd te informeren over de gemaakte keuze en deze te beargumenteren.
- f. Afscherming van het kind dat het grensoverschrijdende gedrag heeft vertoond.

De houder draagt zorg voor een zorgvuldige procedure en registreert dit in het betreffende dossier.

8.1.5 Stap 5: Handelen

De beoordeling van het incident en het advies uit het (eventuele) interne onderzoek kunnen leiden tot verschillende uitkomsten. Afhankelijk van deze uitkomsten heeft de directie verschillende mogelijkheden om te handelen richting het kind dat het seksueel grensoverschrijdende gedrag heeft vertoond.

- a. Het kind blijft op de groep;
- b. Het kind gaat naar een andere kinderopvangorganisatie;
- c. Het inzetten van hulp;
- d. Melding bij het Veilig Thuis.

a. Het kind blijft op de groep

Wanneer de houder constateert dat op grond van het verrichte onderzoek geen aanleiding is aan te nemen dat het gedrag zich zal herhalen of dat de aanwezigheid van het kind bedreigend is voor andere kinderen kan, in overleg met betrokken ouders, besloten worden het kind binnen de betreffende groep van de peuterspeelzaal te laten.

b. Het kind gaat naar een andere kinderopvangorganisatie

De houder kan besluiten dat het in het belang is van het kind en/of de kinderen die met het gedrag geconfronteerd zijn, dat het kind naar een geheel andere kinderopvangorganisatie gaat. De houder kan hierin de ouders adviseren en eventueel contact opnemen met een andere kinderopvangorganisatie. Ook kunnen ouders zelf de conclusie trekken dat hun kind naar een kinderopvangorganisatie gaat.

c. Het inzetten van hulp

Met advies van het Veilig Thuis en in overleg met de ouders kan hulpverlening voor het kind worden ingezet.

d. Melding bij het Veilig Thuis

De Houder doet een melding bij het Veilig Thuis. Het gedrag van het kind kan namelijk ook op andere problematiek wijzen.

8.1.6 Stap 6: Nazorg bieden en evalueren

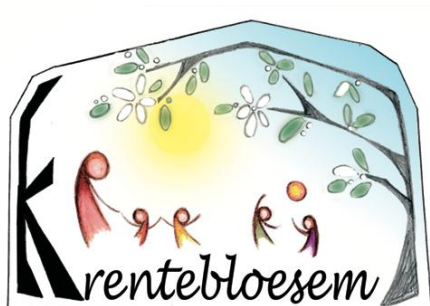
Aanbevolen wordt het personeel persoonlijk te informeren. Daarnaast kunnen alle betrokkenen zo spoedig mogelijk over het seksueel overschrijdende gedrag op de hoogte worden gebracht middels een brief of een gezamenlijke (ouder)bijeenkomst. De houder is verantwoordelijk voor de nazorg en de evaluatie.

Er kan informatie worden gegeven over de concrete maatregelen die getroffen zijn ten aanzien van het kind of de kinderen die met het gedrag geconfronteerd werden. Ook kan aangegeven worden welke concrete maatregelen er ten aanzien van het kind dat het gedrag vertoonde genomen zijn en het verdere verloop van het onderzoek.

Als bij een kinderopvangorganisatie een incident plaatsvindt, is er een kans dat ook de media hiervan op de hoogte raken. Het is verstandig van tevoren zorgvuldig te overwegen hoe hiermee zal worden omgegaan (zie bijlage 6 van de handleiding).

Het is belangrijk het gehele proces en de verschillende stappen te evalueren.

- De houder evalueert met beroepskrachten en eventueel andere betrokkenen wat er is gebeurd en de procedures die zijn gevolgd.
- Zo nodig wordt de zaak ook doorgesproken met andere betrokkenen.
- Zo nodig worden verbeteringen in afspraken en/of procedures aangebracht.
- Geanonimiseerde gegevens met betrekking tot het seksueel grensoverschrijdend gedrag worden geregistreerd. Deze gegevens worden door de houder op een centraal punt bewaard.

Sociale kaart

Organisatie : Politie alarmnummer (bij noodsituaties)

Telefoonnummer : 112

Organisatie : Crisisdienst Bureau Jeugdzorg Rotterdam (bij noodsituaties)

Telefoonnummer : 010 233 00 00

Organisatie : Veilig Thuis

Telefoonnummer : 0800 2000

Organisatie : Bureau Jeugdzorg Stadsregio Rotterdam

Adres : Delfseplein 29, 3013 AA Rotterdam

Telefoonnummer : 010 233 00 00

Organisatie : CJG Hilligersberg - Schiebroek

Adres : Hectorstraat 17 C, 3054 PC Rotterdam

Telefoonnummer : 010-2010110

Organisatie : MEE Rotterdam Rijnmond

Adres : Schiedamse Vest 154, 3011 BH Rotterdam

Telefoonnummer : 010 282 11 11

Organisatie : Politie (ook sociale jeugd- zedenzaken)

Telefoonnummer : 0900-8844

Organisatie : Advies en Steunpunt Huiselijk Geweld (ASHG)

Adres :

Telefoonnummer : 010 4438 444

Bijlage II: Signalenlijst 2 tot 4 jarigen

Als kinderen mishandeld, verwaarloosd en/of misbruikt worden, kunnen ze signalen uitzenden. Het gebruik van een signalenlijst kan zinvol zijn, maar biedt ook een zekere mate van schijnzekerheid. De meeste signalen zijn namelijk stressindicatoren die aangeven dat er iets met het kind aan de hand is. Dit kan ook iets anders zijn dan kindermishandeling (chtscheiding, overlijden van een familielid, enzovoort). Hoe meer signalen van deze lijst bij een kind te herkennen zijn, hoe groter de kans dat er sprake zou kunnen zijn van kindermishandeling.

Het is niet de bedoeling om aan de hand van een signalenlijst het 'bewijs' te leveren van de mishandeling. Het is wel mogelijk om een vermoeden van mishandeling meer te onderbouwen naarmate er meer signalen uit deze lijst geconstateerd worden. Een goed beargumenteerd vermoeden is voldoende om in actie te komen.

Deze lijst is niet uitputtend, er kunnen zich andere signalen voordoen die hier niet vermeld staan.

De signalen die in deze lijst worden vermeld, hebben betrekking op alle vormen van mishandeling. Aan het einde van de lijst zijn nog enkele signalen opgenomen die meer specifiek zijn voor seksueel misbruik. Om een duidelijk beeld te krijgen van wat er aan de hand zou kunnen zijn, is het van belang de hele context van de gezinssituatie erbij te betrekken. Daarom worden ook een aantal signalen van ouders en gezin genoemd.

Er kan altijd overlegd worden met het Veilig Thuis over zorgelijke signalen, in overleg met aandachtsfunctionaris.

Signalenlijst 2-4 jr

Naam kind:

Leeftijd:

Peuterspeelzaal:

Groep:

1. Psychosociale signalen

Ontwikkelingsstoornissen

- P Achterblijven in taal-, spraak-, motorische, emotionele en/of cognitieve ontwikkeling;
- P Schijnbare achterstand in verstandelijk ontwikkeling;
- P Regressief gedrag;
- P Niet zindelijk op leeftijd waarvan men het verwacht.

Relationele problemen

Ten opzichte van de ouders:

- P totale onderwerping aan de wensen van de ouders;
- P sterk afhankelijk gedrag ten opzichte van de ouders;
- P onverschilligheid ten opzichte van de ouders;
- P kind is bang voor ouders;
- P kind vertoont heel ander gedrag als ouders in de buurt zijn.

Ten opzichte van andere volwassenen:

- P bij oppakken houdt het kind zich opvallend stijf;
- P bevrozing bij lichamelijk contact;
- P allemansvriend;
- P lege blik in ogen en vermijden van oogcontact;
- P waakzaam, wantrouwend.

Ten opzichte van andere kinderen:

- P speelt niet met andere kinderen;
- P is niet geliefd bij andere kinderen;
- P wantrouwend;
- P terugtrekken in eigen fantasiewereld.

Gedragsproblemen

- ▷ Plotselinge gedragsverandering;
- ▷ Geen of nauwelijks spontaan spel, geen interesse in spel;
- ▷ Labiel, nerveus;
- ▷ Depressief;
- ▷ Angstig;
- ▷ passief, in zichzelf gekeerd, meegaand, apathisch, lusteloos;
- ▷ Agressief;
- ▷ Hyperactief;
- ▷ Niet lachen, niet huilen;
- ▷ Niet tonen van gevoelens, zelfs niet bij lichamelijke pijn;
- ▷ Eetproblemen;
- ▷ Slaapstoornissen;
- ▷ Vermoeidheid, lusteloosheid.

2. Medische signalen

Lichamelijke kenmerken (specifiek voor lichamelijke mishandeling)

- ▷ Blauwe plekken;
- ▷ Krab-, bijt- of brandwonden;
- ▷ Botbreuken;
- ▷ Littekens.

Voedingsproblemen

- ▷ Ondervoeding;
- ▷ Voedingsproblemen bij baby's;
- ▷ Steeds wisselen van voeding;
- ▷ Veel spugen;
- ▷ Matig groeien, ondanks voldoende hoeveelheid voeding;
- ▷ Weigeren van voeding;
- ▷ Achterblijven in lengtegroei.

Verzorgingsproblemen

- ▷ Slechte hygiëne;
- ▷ Ernstige luierslag;
- ▷ Onvoldoende kleding;
- ▷ Onvoldoende geneeskundige en tandheelkundige zorg;
- ▷ Veel ongevallen door onvoldoende toezicht;
- ▷ Herhaalde ziekenhuisopnamen;
- ▷ Recidiverende ziekten door onvoldoende zorg;
- ▷ Traag herstel door onvoldoende zorg.

3. Kenmerken ouders/gezin

Ouder/kind relatiestoornis

- ▷ Ouder draagt kind als een 'postpakketje';
- ▷ Ouder troost kind niet bij huilen;
- ▷ Ouder klaagt overmatig over het kind;
- ▷ Ouder heeft irreële verwachtingen ten aanzien van het kind;
- ▷ Ouder toont weinig belangstelling voor het kind.

Signalen ouder

- ▷ Geweld in eigen verleden;
- ▷ Apathisch en (schijnbaar) onverschillig;
- ▷ Onzeker, nerveus en gespannen;
- ▷ Onderkoeld brengen van eigen emoties;
- ▷ Negatief zelfbeeld;
- ▷ Steeds naar andere artsen/ziekenhuizen gaan ('shopping');
- ▷ Afspraken niet nakomen;
- ▷ Kind opeens van kinderopvangorganisatie afhalen;
- ▷ Aangeven het bijna niet meer aan te kunnen;
- ▷ Psychiatrische problemen;
- ▷ Verslaafd.

Gezinskenmerken

- ▷ 'Multi-probleem' gezin;
- ▷ Ouder die er alleen voorstaat;
- ▷ Regelmatig wisselende samenstelling van gezin;
- ▷ Isolement;
- ▷ Vaak verhuizen;
- ▷ Sociaal-economische problemen: werkloosheid, slechte behuizing, migratie, et cetera;
- ▷ Veel ziekte in het gezin;
- ▷ Draaglast gezin gaat draagkracht te boven;
- ▷ Geweld wordt gezien als middel om problemen op te lossen.

4. Signalen specifiek voor seksueel misbruik

Lichamelijke kenmerken

- ▷ Verwondingen aan genitaliën;
- ▷ Vaginale infecties en afscheiding;
- ▷ Jeuk bij vagina en/of anus;
- ▷ Problemen bij het plassen;
- ▷ Recidiverende urineweginfecties;
- ▷ Pijn in de bovenbenen;
- ▷ Pijn bij lopen en/of zitten;
- ▷ Seksueel overdraagbare ziekten.

Relationele problemen

- ▷ Angst voor mannen of vrouwen in het algemeen of voor een man of vrouw in het bijzonder.

Gedragsproblemen

Afwijkend seksueel gedrag:

- ▷ excessief en/of dwangmatig masturberen;
- ▷ angst voor lichamelijk contact of juist zoeken van seksueel getint lichamelijk contact;
- ▷ niet leeftijdsadequaate seksueel spel;
- ▷ niet leeftijdsadequate kennis van seksualiteit;
- ▷ angst om zich uit te kleden;
- ▷ angst om op de rug te liggen;
- ▷ negatief lichaamsbeeld: ontevredenheid over, boosheid op of schaamte voor eigen lichaam;
- ▷ schrikken bij aangeraakt worden;
- ▷ houterige motoriek (onderlichaam 'op slot');
- ▷ geen plezier in bewegingsspel.

5. Signalen die specifiek zijn voor kinderen die getuige zijn van huiselijk geweld

Gedragsproblemen

- ▷ Agressie: kopiëren van gewelddadig gedrag van vader of moeder (sommige kinderen, met name jongens kopiëren hun vaders gedrag door hun moeder of jongere broertjes/zusjes te slaan);
- ▷ Opstandigheid;
- ▷ Angst;
- ▷ Negatief zelfbeeld;
- ▷ Passiviteit en teruggetrokkenheid;
- ▷ Zichzelf beschuldigen;
- ▷ Verlegenheid.

Problemen in sociaal gedrag en competentie:

- ▷ wantrouwen ten aanzien van de omgeving;
- ▷ gebrek aan sociale vaardigheden.

6. Signalen die specifiek zijn voor Pediatric Condition Falsification (PCF) en Factitious Disorder by Proxy (FDP)

Factitious Disorder by Proxy PCF (oude term: syndroom Münchhausen by Proxy (MBPS)) is een ernstige vorm van kindermishandeling. Degene met dit syndroom (vaak moeder), komt liefdevol en bezorgd over, zoekt zeer regelmatig intensieve medische hulp voor een kind, maar is zelf degene die het kind bewust ziek maakt. Dit door toediening van middelen, het toebrengen van verwondingen of infecties. PCF kan zeer ingrijpende vormen aannemen: ca. 10% van de kinderen overlijdt aan de gevolgen van PCF.

Pediatric Condition Falsification (PCF) is het hoofddeel van de diagnose bij het kind. Factitious Disorder by Proxy (FDP) is het andere deel dat betrekking heeft op het mishandelende gedrag en de intenties van ouders. In principe is dit een bewust proces dat na verloop van tijd overgaat in minder bewuste patronen. Het hoofdmotief is om aandacht en erkenning af te dwingen van artsen en andere professionals. De ouder doet dit voor zichzelf, in de rol van zeer goede ouder.

Hoe is PCF te herkennen:

- ▷ Onderzoeksgegevens kloppen niet met het ziektebeeld;
- ▷ Medische gegevens over eerdere behandelingen zijn moeilijk te verkrijgen;
- ▷ Symptomen verdwijnen wanneer ouder en kind worden gescheiden;
- ▷ Een broertje of zusje is overleden of eveneens vaak ziek;
- ▷ De moeder schrikt niet terug voor ingrijpende onderzoeken of het onder narcose brengen van het kind en daar zelfs op aandringt;
- ▷ Voorvallen vinden in de avonden en weekenden plaats waarbij een beroep wordt gedaan op andere artsen;
- ▷ De volgende klachten worden gepresenteerd: bewusteloosheid, insulten, apneu, diarree, overgeven, koorts, lethargie;
- ▷ Het kind heeft een aanzienlijke ziektegeschiedenis met steeds andere klachten;
- ▷ De moeder is werkzaam in de gezondheidszorg of beschikt over een zeer grote medische kennis;
- ▷ Het verhaal van moeder bevat kleine tegenstrijdigheden;
- ▷ Vaak van arts wisselen.

Het onderscheid met postnatale depressie bij de moeder, wiegendood of kinderen die niet goed groeien veroorzaakt door iets anders dan PCF, is dat in deze gevallen de moeders vaak dankbaar zijn als ze ontlast worden van de zorg voor hun kind, terwijl PCF-moeders die zorg niet willen uitbesteden.

7. Signalen van kinderen die geconfronteerd zijn met seksueel grensoverschrijdend gedrag van een ander kind

Naast onderstaande signalen kunnen de specifieke signalen bij seksueel misbruik (zie punt 4 van deze bijlage) duiden op seksueel overschrijdend gedrag van kinderen onderling.

- ▷ Het kind heeft angst voor een bepaald kind;
- ▷ Het kind is consequent boos op een ander kind;
- ▷ Het kind komt geschrokken, bang of verward terug nadat het met een ander kind of kinderen alleen is geweest;
- ▷ Het kind wil consequent niet spelen met een bepaald kind.

8. Signalen van kinderen die seksueel grensoverschrijdend gedrag vertonen naar andere kinderen

Naast onderstaande signalen kunnen de specifieke signalen bij seksueel misbruik (zie punt 4 van deze bijlage) duiden op seksueel overschrijdend gedrag van kinderen onderling.

- ▷ Het kind creëert een soort isolement rond het kind (apart nemen, zich afzonderen van de groep);
- ▷ Het kind domineert of vertoont macht over een ander kind;
- ▷ Veelvuldige seksistische uitingen.

9. Kinderpornografie

Onder de term productie van kinderpornografie wordt verstaan: het vervaardigen van een afbeelding en/of het vastleggen op film, foto of iedere andere soort van informatiedrager van kinderen beneden de leeftijd van 18 jaar, die seksuele gedragingen moeten ondergaan, plegen en/of dulden.

Kinderen die gebruikt zijn voor het maken van kinderpornografie kunnen signalen afgeven die duiden op seksueel misbruik. Daarnaast kan het kind de volgende signalen laten zien:

- ▷ Extreme angst voor het maken van foto's;
- ▷ Angst voor opnamen met videoapparatuur.

Bijlage IV: Signalen die kunnen duiden op mogelijk geweld- of zedendelict door een collega.

Signalenlijst 7.1

Wanneer een beroepskracht vermoedens heeft van een geweld- of zedendelict door een collega, is de beroepskracht verplicht dit te melden bij de houder.

Deze bijlage bestaat uit 2 delen:

1. Ongewenste omgangsvormen
2. Signalen die kunnen duiden op kindermishandeling gepleegd door een beroepskracht

Ongewenste omgangsvormen en deze signalen kunnen ook duiden op ander gedrag. Het is daarom belangrijk om ook de signalenlijsten (bijlage II) te raadplegen om tot heldere onderbouwing te komen.

1. Ongewenste omgangsvormen

Een beroepskracht of bemiddelingsmedewerker kan een niet-pluis-gevoel hebben over het gedrag van een andere collega. Deze zullen vaak te maken hebben met ongewenste omgangsvormen. Ongewenste omgangsvormen komen tot uiting in **verbaal, fysiek of ander non-verbaal gedrag**. Dit gedrag kan zowel opzettelijk als onopzettelijk zijn, maar degene die hiermee wordt geconfronteerd ervaart het als ongewenst en onaangenaam.

Onder ongewenste omgangsvormen worden handelingen verstaan van alle vormen van discriminatie, agressie, seksuele intimidatie, pesten en treiteren (hieronder beschreven) en ook combinaties van dit gedrag en andere vormen van ongewenst gedrag die in het verlengde liggen of overeen komen met het hieronder beschreven gedrag.

Seksuele intimidatie

Onder seksuele intimidatie wordt verstaan: ongewenste seksuele toenadering, verzoeken om seksuele gunsten of ander verbaal, non-verbaal of fysiek gedrag.

Voorbeelden van verbale seksuele intimidatie:

- P Aanspreekvormen: bijvoorbeeld Alexia verbasteren tot Asexia;
- P Kinderen aanspreken met "Hé stoot!";

- P Seksuele dubbelzinnigheden;
- P Uitnodigen tot seksueel contact;
- P Seksueel getinte grappen maken;
- P Stoere verhalen over seksuele prestaties vertellen;
- P Seksueel getinte opmerkingen maken over iemands uiterlijk.

Voorbeelden van fysieke seksuele intimidatie:

- P Handtastelijkheden;
- P Dwingen tot zoenen, knuffelen, strelen, geslachtsgemeenschap;
- P Geslachtsdelen (laten) strelen of betasten boven of onder de kleding;
- P Uittkleden.

Voorbeelden van non-verbale seksuele intimidatie:

- P Staren, gluren, lonken;
- P Iemand met de ogen uitkleden;
- P Seksueel getinte cadeautjes geven;
- P Confrontatie met kinderporno;
- P Het kind (deels) ontbloot filmen of fotograferen;
- P Het maken van obscene gebaren;
- P Iemand seksueel geladen afbeeldingen, brieven geven of sturen.

Agressie en geweld

Er wordt gesproken van agressie en geweld als het kind psychisch en/of fysiek, verbaal of non-verbaal wordt lastiggevallen, bedreigd of aangevallen. Er zijn vier vormen van agressie en geweld:

1. Verbaal: schelden, schreeuwen, treiteren en beledigen
2. Non-verbaal: tegen iemand aandrukken, vasthouden, expres naar je toetrekken
3. Psychisch: lastig vallen, onder druk zetten, bedreigen met fysiek geweld en irriteren
4. Fysiek: schoppen, slaan, bijten, vastgrijpen en klemzetten

Discriminatie

Onder discriminatie wordt verstaan elke vorm van ongerechtvaardigd onderscheid, elke uitsluiting, beperking of voorkeur die ten doel heeft of tot gevolg kan hebben dat de erkenning, het genot of de uitoefening op voet van gelijkheid van de rechten van de mens in de werk- of studiegerelateerde situatie teniet wordt gedaan of aangetast alsmede iedere uiting in woord, gebaar of geschrift. Hierbij is sprake van ontoelaatbare opvattingen over achterstelling van mensen, doelbewuste belediging of van grievend handelen jegens anderen op grond van diens godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht, seksuele geaardheid of op enige andere grond.

Pesten en treiteren

Onder pesten en treiteren wordt verstaan gedragingen waarbij sprake is van stelselmatig, gedurende een langere periode, psychisch of fysiek vernederen, kwetsen of anderszins lastigvallen van een persoon.

2. Signalen met betrekking tot seksueel misbruik door een beroepskracht of gastouder

- ▷ Sterke afhankelijkheid van een kind ten opzichte van een beroepskracht of gastouder;
- ▷ Beroepskracht of gastouder creëert een soort isolement rond het kind (bijvoorbeeld apart nemen zonder dat daar een duidelijke aanleiding voor is of dat daar verslag van volgt);
- ▷ Veelvuldige seksistische uitingen;
- ▷ Gespannen sfeer in de voorziening;
- ▷ Kind is bang, gespannen, wanneer specifieke beroepskracht dienst heeft of telkens wanneer het met de specifieke beroepskracht of gastouder te maken heeft;
- ▷ Extreem concurreren met kinderen/collega's om de aandacht van de verdachte beroepskracht of gastouder.

Bijlage V. Observatielijst

Deze observatielijst kan een instrument zijn om de signalen beter in kaart te brengen. De lijst is niet uitputtend en dient als hulpmiddel te worden gebruikt.

Vragen over 'opvallend gedrag van een kind'

Naam kind (evt. initialen): _____ jongen/meisje

Leeftijd: _____

1. Sinds wanneer vertoont het kind opvallend gedrag?

- laatste weken
- laatste maanden
- sinds _____

2. Het opvallende gedrag bestaat uit (meer dan één antwoord mogelijk):

- (zeer) meegaand gedrag
- gebrek aan vertrouwen in anderen
- ouwelijk, zorgend gedrag
- verzet, passief
- verzet, actief
- agressief
- angstig
- druk
- negatief zelfbeeld
- angst voor lichamelijk contact
- seksueel uitdagend gedrag
- gespannen
- faalangstig
- signalen uit de signalenlijsten _____

3. Hoe is de verhouding tot broertjes en zusjes? (meer dan één antwoord mogelijk):

- prettig
- geen aansluiting
- bang
- plagerig
- agressief naar jongere kinderen
- bezig
- wordt gepest
- pest broertje/zusje
- anders, namelijk _____

4. Hoe is de verhouding tot andere kinderen? (meer dan één antwoord mogelijk):

- prettig
- geen aansluiting
- bang
- plagerig
- agressief naar jongere kinderen
- bezig
- wordt gepest
- pest andere kinderen
- anders, namelijk _____

5. Hoe is de uiterlijke verzorging van het kind, zoals kleding en dergelijke?

- over het algemeen verzorgd
- over het algemeen onverzorgd
- sterk wisselend
- anders, namelijk _____

6. Hoe is de verhouding tot moeder?

7. Hoe is de verhouding tot vader?

8. Hoe is de verhouding tot de beroepskrachten?

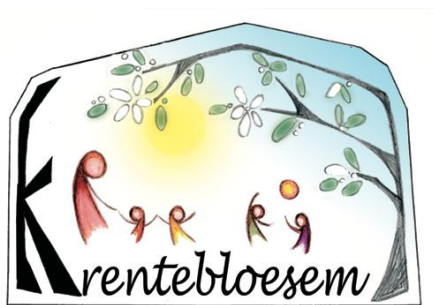
9. Hoe is het contact tussen de ouders en de beroepskracht?

10. Zijn er bijzonderheden over het gezin te melden? Indien mogelijk ook de bron vermelden.

11. Is er de laatste tijd iets in het gedrag of in de situatie van het kind veranderd?

12. Wat is er bij u bekend over eventuele broertjes en zusjes?

13. Wat zijn volgens u de problemen?

Observatielijst

Naam kind:

Leeftijd:

Datum:

Ingevuld door:

Aanwezig:

Observatie

Zorg die hieruit voort komt

Signalen die zorg bevestigen

Signalen die zorg ontkrachten

Signalen die vermoeden huiselijk geweld of kindermishandeling bevestigen

Eventueel hypothesen en veronderstellingen

Signalen die vermoeden huiselijk geweld of kindermishandeling ontkrachten

Contacten over deze signalen

Stappen die worden gezet

Besluiten die worden genomen

Vervolgaantekeningen over het verloop

Eventueel eerder gestelde hypothesen of veronderstellingen bevestigen of ontkrachten:

Gespreksverslag 3

Gesprek met de ouder (en indien mogelijk met het kind).

Naam kind:

Leeftijd:

Datum:

Ingevuld door:

Groep:

Aanwezigen:

1. Leg de ouder het doel uit van het gesprek.
2. Beschrijf de feiten die u hebt vastgesteld en de waarnemingen die u hebt gedaan.
3. Nodig de ouder uit om een reactie hierop te geven.
4. Kom pas na deze reactie zo nodig en zo mogelijk met een interpretatie van hetgeen u hebt gezien, gehoord en waargenomen.
5. Leg het gesprek vast en laat het indien mogelijk ondertekenen door alle betrokkenen.

In de meeste gevallen is het onduidelijk wat de oorzaken zijn van de signalen. Door ouders te informeren en uit te wisselen over de ontwikkeling van hun kind, **kunnen zorgen verduidelijkt, ontkracht of bekrachtigd worden.**

Nodig de ouder expliciet uit tot het geven van zijn/haar mening en vraag door over kind gerelateerde onderwerpen in de thuissituatie.

Herkent de ouder de situatie?

Hoe gedraagt het kind zich thuis?

Hoe reageert de ouder daarop?

Hoe gaat het opvoeden thuis?

Hoe reageert het kind hierop?

Hoe is de ontwikkeling van het kind tot nu toe verlopen?

Wat vindt de ouder daarvan?

Hoe ervaart de ouder de opvoeding en zijn rol als ouder?

Gespreksverslag 3

Naam kind:

Leeftijd:

Datum:

Ingevuld door:

Groep:

Aanwezigen:

Doel van het gesprek:

Feiten en waarnemingen:

Bijlage VIII: Toestemmingsformulier ouders

Toestemmingsformulier ouders

Betreft: informatie-uitwisseling tussen En Peuterspeelzaal de Krentebloesem.

Waarom informatie-uitwisseling?

De kinderen van de van de Krentebloesem komen op meerdere plekken. CJG is een plek waar de kinderen ook komen en het kan van toepassing zijn dat wij kinderen bespreken wanneer het hier informatie betreft rondom het dagelijks functioneren, de ontwikkeling of het gedrag van kinderen. Het kan ook gaan over het afstemmen van de aanpak van een kind.

Om welke informatie gaat het?

Het gaat om informatie over de ontwikkeling van uw kind, over het afstemmen van informatie over de pedagogische aanpak van uw kind, informatie over de gezondheid of het welbevinden van uw kind.

(Informatie over alledaagse voorvallen/gebeurtenissen kan zonder de toestemming op dit toestemmingsformulier worden uitgewisseld.

Waarvoor vragen wij uw schriftelijke toestemming?

Om niet elke keer apart toestemming te moeten vragen om informatie over uw kind uit te wisselen vragen wij u dit formulier te ondertekenen. Daarmee geeft u toestemming om informatie over uw kind uit te wisselen als dat in het belang is van uw kind.

Toestemming ouder/wettelijk vertegenwoordiger

- Ik ben op de hoogte van de informatie uitwisseling over mijn kind
- Ik geef toestemming om gedurende het gehele opvangperiode informatie over mijn kind uit te wisselen.
- Ik heb te allen tijde het recht mijn toestemming in te trekken

Voor akkoord getekend op:

Naam kind:

Paraaf ouder/wettelijke vertegenwoordiger

Paraaf houder De Krentebloesem

Bijlage
Protocol informatie uitwisseling

Gespreksverslag 5b

Melden en bespreken met ouders

Naam kind:

Leeftijd:

Datum:

Ingevuld door:

Groep:

Aanwezigen:

Bespreek de melding vooraf met de ouders. Leg uit waarom De Krentebloesem van plan is melding te gaan doen en wat het doel daarvan is. Blijf in het gesprek bij de feiten en constatering en voorkom interpretaties of waardeoordelen.

1. Vraag de ouder uitdrukkelijk om een reactie
2. In geval van bezwaren van de ouders, overleg op welke wijze er tegemoet kan worden gekomen aan deze bezwaren en leg dit in het document vast.
3. Is dat niet mogelijk, weeg de bezwaren dan af tegen de noodzaak om het kind, de ouders of gezinsleden te beschermen tegen het geweld of de kindermishandeling. Betrek in alle afwegingen de aard en de ernst van het geweld en de noodzaak om het kind, de ouders of gezinsleden te beschermen tegen het geweld of de kindermishandeling.
4. Doe een melding indien naar het oordeel van De Krentebloesem de bescherming van de ouder of zijn gezinslid de doorslag moeten geven.

Gespreksverslag 5b

Naam kind:

Leeftijd:

Datum:

Ingevuld door:

Groep:

Aanwezigen:

Leg uit waarom u van plan bent een melding te gaan doen en wat het doel daarvan is.

Waarom:

Doel:

Reactie ouder:

Bezwaren ouder:

Hoe kunnen wij hierin tegemoet komen:

Bijlage X: Vastgestelde verantwoordelijkheden

Verantwoordelijkheden

Verantwoordelijkheden van Peuterspeelzaal De Krentebloesem in het scheppen van randvoorwaarden voor een veilig werk- en meldklimaat

Om het voor medewerkers mogelijk te maken om in een veilig werkklimaat huiselijk geweld en kindermishandeling te signaleren en om de stappen van de meldcode te zetten, draagt De Krentebloesem er zorg voor dat:

Houder;

- de meldcode opnemen in het zorgbeleid en/of veiligheidsbeleid van de organisatie;
- een aandachtsfunctionaris huiselijk geweld en kindermishandeling aanstellen;
- de deskundigheidsbevordering opnemen in het scholingsplan;
- regelmatig trainingen en andere vormen van deskundigheidsbevordering aanbieden aan medewerkers, zodat medewerkers voldoende kennis en vaardigheden ontwikkelen en ook op peil houden voor het signaleren van huiselijk geweld en kindermishandeling en voor het zetten van de stappen van de code;
- de meldcode aansluiten op de werkprocessen binnen de organisatie;

- ervoor zorgen dat er voldoende deskundigen intern en extern beschikbaar zijn om de medewerkers te kunnen ondersteunen bij het signaleren en het zetten van de stappen van de meldcode;
- de werking van de meldcode regelmatig evalueren en zo nodig acties in gang zetten om de toepassing van de meldcode te optimaliseren;
- binnen de organisatie en in de kring van ouders bekendheid geven aan het doel en de inhoud van de meldcode;
- afspraken maken over de wijze waarop De Krentebloesem haar medewerkers zal ondersteunen als zij door ouders in of buiten rechte worden aangesproken op de wijze waarop zij de meldcode toepassen;
- afspraken maken over de wijze waarop Kindercentrum De Krentebloesem de verantwoordelijkheid opschaalt indien de signalering en verwijzing voor een kind stagneert;
- eindverantwoordelijkheid dragen voor de uitvoering van de meldcode.

Houder;

- als aandachtsfunctionaris huiselijk geweld en kindermishandeling is aangesteld;
- als vraagbaak functioneert binnen de organisatie voor algemene informatie over (de meldcode) kindermishandeling;
- signalen herkent die kunnen wijzen op kindermishandeling of huiselijk geweld;
- kennis heeft van de stappen volgens de meldcode;
- taken vaststelt van een ieder (Wie doet wat wanneer) en deze in de meldcode vastlegt;
- de sociale kaart in de meldcode invult;
- deelneemt aan het zorgadviesteam (indien dit beschikbaar is);
- de aansluiting van de meldcode op de werkprocessen uitvoert;
- de aansluiting van de meldcode op de zorgstructuur uitvoert;
- samenwerkingsafspraken vastlegt met ketenpartners;
- de uitvoering van de meldcode coördineert bij een vermoeden van huiselijk geweld en/of kindermishandeling;
- waakt over de veiligheid van het kind bij het nemen van beslissingen;
- zo nodig contact opneemt met het Veilig Thuis voor advies of melding.
- de genomen stappen evalueert met betrokkenen;
- toeziet op zorgvuldige omgang met de privacy van het betreffende gezin;
- toeziet op dossiervorming en verslaglegging.

pedagogisch medewerker:

- signalen herkent die kunnen wijzen op kindermishandeling of huiselijk geweld;
- overlegt met de direct leidinggevende bij zorg over een kind aan de hand van waargenomen signalen die kunnen wijzen op kindermishandeling of huiselijk geweld;
- afspraken uitvoert die zijn voortgekomen uit het overleg met de houder, zoals observeren of een gesprek met de ouder;
- de resultaten bespreekt van deze ondernomen stappen met de direct leidinggevende.

Houder;

- het vaststellen of er al dan niet sprake is van kindermishandeling of huiselijk geweld;
- het verlenen van professionele hulp aan ouder of kind (begeleiding).

Deze meldcode voor de kinderopvang is gebaseerd op de basismeldcode huiselijk geweld en kindermishandeling, ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.
en ontwikkeld in samenwerking met de Convenantpartijen Kwaliteit kinderopvang en peuterspeelzalen (MOgroep Kinderopvang, Branchevereniging Ondernemers in de Kinderopvang, BOinK, belangenvereniging van ouders in de kinderopvang), Veilig Thuis, Bureau Jeugdzorg Zuid-Holland.

Copyright © 2010 JSO expertisecentrum voor jeugd, samenleving en opvoeding
Deze informatie mag met bronvermelding worden gebruikt.

Bijlage XI. Overeenkomst ter gebruik van de meldcode

Aangeraden wordt dat de kinderopvangorganisatie deze overeenkomst invult en ondertekent. De kinderopvangorganisatie geeft hiermee uiting aan het feit dat de meldcode actief binnen de organisatie gebruikt wordt.

Hiermee verbinden de kinderopvangorganisatie en haar medewerkers zich tot het volgen van het stappenplan indien er signalen en zorgen zijn die kunnen duiden op kindermishandeling en/ of huiselijk geweld. Tussen de haakjes dient de naam van de kinderopvangorganisatie ingevuld te worden. Aangekruist kan worden wat van toepassing is binnen de kinderopvangorganisatie.

Het bevoegd gezag van **De Krentbloesem**

Overwegende:

- dat **De Krentbloesem** verantwoordelijk is voor een goede kwaliteit van de dienstverlening aan zijn kinderen en dat deze verantwoordelijkheid zeker ook aan de orde is in geval van dienstverlening aan kinderen die (vermoedelijk) te maken hebben met huiselijk geweld of kindermishandeling;
- dat **De Krentbloesem** een meldcode wenst vast te stellen, zodat de beroepskrachten die binnen **De Krentbloesem** werkzaam zijn weten welke stappen van hen worden verwacht bij signalen van huiselijk geweld of kindermishandeling;
- dat **De Krentbloesem** in deze meldcode ook vastlegt op welke wijze zij de beroepskrachten bij deze stappen ondersteunt;
- dat van de beroepskrachten die werkzaam zijn bij **De Krentbloesem** op basis van deze verantwoordelijkheid wordt verwacht dat zij in alle contacten met kinderen attent zijn op signalen die kunnen duiden op huiselijk geweld of kindermishandeling en dat zij effectief reageren op deze signalen;
- dat **De Krentbloesem** een meldcode wenst vast te stellen, zodat gastouders die bemiddeld zijn via deze kinderopvangorganisatie weten welke stappen van hen worden verwacht bij signalen van huiselijk geweld of kindermishandeling;
- dat van gastouders die bemiddeld zijn via **De Krentbloesem** op basis van deze verantwoordelijkheid wordt verwacht dat zij in alle contacten met kinderen attent zijn op signalen die kunnen duiden op huiselijk geweld of kindermishandeling en dat zij effectief reageren op deze signalen;
- dat onder huiselijk geweld wordt verstaan: (dreigen met) geweld, op enigerlei locatie, door iemand uit de huiselijke kring, waarbij onder geweld wordt verstaan: de fysieke, seksuele of psychische aantasting van de persoonlijke integriteit van het slachtoffer, daaronder ook begrepen ouderenmishandeling, eengerelateerd geweld en vrouwelijke genitale verminking (meisjesbesnijdenis);
- Tot de huiselijke kring van het slachtoffer behoren: (ex)partners, gezinsleden, familieleden en huisgenoten.

- dat onder kindermishandeling wordt verstaan: iedere vorm van een voor een minderjarige bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard, die de ouders of andere personen ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat, actief of passief opdringen waardoor ernstige schade wordt berokkend of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek of psychisch letsel, daaronder ook begrepen eengerelateerd geweld en vrouwelijke genitale verminking;
- dat onder beroepskracht in deze meldcode wordt verstaan: de beroepskracht die voor **De Krentebloesem** werkzaam is en die in dit verband aan kinderen van de kinderopvangorganisatie zorg, begeleiding, of een andere wijze van ondersteuning biedt;
- dat onder gastouder in deze meldcode wordt verstaan: de persoon, die in diens eigen woning gastkinderen opvangt van de vraagouder dan wel de persoon die bij de vraagouders thuis kinderen opvangt;
- dat onder bemiddelingsmedewerker in deze meldcode wordt verstaan: de beroepskracht die voor **De Krentebloesem** werkzaam is en die in dit verband gastouders bemiddelt en begeleidt;
- dat onder volwassen huisgenoot gastouder in deze meldcode wordt verstaan: de volwassen huisgeno(o)t(en) van de gastouder die mogelijk in contact kom(t)(en) met de kinderen die worden opgevangen in het huis van de gastouder.

In aanmerking nemende:

- het Besluit vaststelling minimumeisen verplichte meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling;
- de Wet maatschappelijke ondersteuning;
- de Wet op de jeugdzorg;
- de Wet bescherming persoonsgegevens;
- de Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen;
- Beleidsregels kwaliteit kinderopvang en peuterspeelzalen;
- Wijzigingswet kinderopvang 2013;
- Wet klachtrecht cliënten zorgsector;
- het privacyreglement van **De Krentebloesem**

Stelt het volgende vast binnen de kinderopvangorganisatie:

- Route bij signalen huiselijk geweld en kindermishandeling;
- Route bij signalen van mogelijk geweld- of zedendelict door een collega;
- Route bij signalen seksueel grensoverschrijdend gedrag tussen kinderen onderling.

Tevens neemt de kinderopvangorganisatie de verantwoordelijkheden op zich voor het scheppen van randvoorwaarden voor een veilig werk- en meldklimaat (zie onderdeel IV uit meldcode).

Ook vult de kinderopvangorganisatie de sociale kaart in (zie onderdeel V uit meldcode) en zorgt dat deze toegankelijk is voor de beroepskrachten.

Handtekening houder **De Krentebloesem**